

Kgl. Bayer. Akademie
der Wissenschaften

Sitzungsberichte

der

philosophisch-philologischen und
historischen Classe

der

k. b. Akademie der Wissenschaften

zu München.

Jahrgang 1886.

München.

Akademische Buchdruckerei von F. Straub.

1887.

In Commission bei G. Franz.

schwätzigkeit erschienen ist, das dürften die häufigen Anaphern sein, indem z. B. in der Inscr. Lamb. fünf parallele Nebensätze hintereinander mit *quod* anfangen. Dreifache Anaphern von *nemo*, *non*, *hunc* finden sich in dem Briefe; dass aber diess mit dem erhobenen Vorwurfe nichts zu thun hat, wird jeder billige Beurtheiler zugeben müssen. Gestatten die geringen Fragmente einen Schluss, so wird Hadrian in der Conversation manches griechische Wort gebraucht haben; als Kaiser in officieller Stellung entsagte er dieser Liebhaberei und befeissigte sich wie seine Vorgänger nicht nur einer reinen Sprache, sondern versetzte dieselbe mit Reminiscenzen aus der Lectüre archaischer Autoren.

„Sprüche der sieben Weisen.“

Das Alterthum hat Sprüche der sieben sogenannten Weisen in mannigfachen Aufzeichnungen besessen. So hatte Demetrius von Phalerum die *ἀποφθέγματα* derselben zusammengestellt und der schreibselige Epikureer Apollodor mit dem Beinamen *Κηροτύραννος*, der um 120 vor Chr. lebte, in seinem Werke *περὶ τῶν φιλοσόφων αἰρέσεων* die Hauptsätze der verschiedenen Schulen mitgetheilt. Auszüge aus dem letzteren Werke besitzen wir bei Diogenes von Laerte 1, 60, solche aus dem ersteren bei Stobäus (florileg. 3, 79); auch die römische Litteratur, die Prosa wie die Poesie, hatte dieses Thema behandelt oder gestreift, beispielsweise Seneca und Ausonius, im Mittelalter Vincentius Bellovacensis und Walter Burley; noch andere Redactionen sind anonym überliefert.

Natürlich hat die Reinheit der Urtexte im Laufe der Zeit gelitten; die Sprüche wurden erläutert ähnlich den symbolischen Sinnsprüchen des Pythagoras, paraphrasiert, ge-

kürzt, interpolirt¹⁾, auch missverstanden und durch Fehler der Abschreiber entstellt, in Sammlungen die Namen der Philosophen verschoben oder verwechselt, wie beispielsweise in der Vulgata des Stobäus die Kapitelüberschriften Thales und Pittakus vertauscht sind. Die historia critica dieser Sittenregeln ist daher eine sehr verwickelte, die Bestimmung des ursprünglichen Autors unter Umständen eine sehr schwierige, aber auch interessante, da man beispielsweise den Spruch *De mortuis nil nisi bene* auf die Sentenz des Chilon τὸν τελευτηκότα μὴ κακολόγει zurückführen kann. In Fluss gekommen sind diese Studien neuerdings durch die Untersuchungen von Wachsmuth, Hense u. A. über die griechischen Florilegien und es verdienen daher diejenigen Sammlungen bekannt gemacht zu werden, welche nicht nur eine bestimmte Stufe der Verschlechterung und Verwässerung oder Verdünnung bezeichnen, sondern auch noch gute Körner unter der Spreu enthalten. Solche Sprüche der sieben Weisen in griechischen Jamben habe ich vor mehr als 30 Jahren in Paris aus dem Codex graec. 2720 der Nationalbibliothek fol. 3 ff. copiert²⁾ und einem meiner Erlanger Schüler, Dr. W. Bruno, jetzt Studienlehrer in Bayreuth, für seine einschlägigen Publikationen (*De dictis VII sapientium a Demetrio Phalereo collectis*, Acta semin. Erlang. III. 299—398. Zwei lateinische Spruchsammlungen, Bayr. Progr. 1885) zur Benützung überlassen. Obschon die Versifikation der Sprüche nicht sehr weit vor das Jahr 900 nach Chr. fallen muss, so enthielt

1) So verrathen sich, was Meineke nicht bemerkt, bei Stobäus flor. 3, 79, 5. 6 als Interpolationen der Sprüche *Φίλει τὴν παιδείαν σωφροσύνην φρόνησιν ἀλήθειαν κτλ.* und *Ἐξεῖς ἔργῳ μνήμην, καιρῷ ἐλλάβειαν, τρόπῳ γενναιότητα κτλ.*, weil sie nicht nur am Ende des Thales und Bias angehängt sind, sondern auch andere Form haben. Vgl. unten zu Vers 138.

2) Herr Dr. Edm. Hauler, der glückliche Entdecker der Salustfragmente, hatte die Güte, meine Abschrift nach dem Originale zu revidieren.

die prosaische Vorlage doch noch gute Lesarten. So lautet eine Sentenz des Kleobul bei Diogenes Laertius: *οἰκέτην πάροιον μὴ κόλαζε*, wo man *πάροιον* = *παροίνιον* fasste. Indessen schrieb schon Cobet, wir wissen leider nicht ob aus Conjectur *παρ' οἶνον*, was nun die jambische Redaction mit *παρὰ πότον* bestätigt, und zwar sie allein, während andere das *πάροιον* mit *μεθύοντα* wiedergeben. In der Sentenz des nämlichen Kleobul (Stob. flor. 3, 79) *φιλήκοον καὶ μὴ πολυήκοον* (*φιλόλαλον* Meineke) wird durch die Pariser Sprüche Vers 39 *πολύλαλον* nahe gelegt. Brunco ist jetzt zu der Einsicht gekommen, dass er den kritischen Werth der jambischen Sprüche zu gering angeschlagen und ihre Entstehung in dem Stemma der Ueberlieferung zu spät angesetzt, andererseits zu viele neue Sprüche in der metrischen Sammlung gesucht hat, da das scheinbar Unbekannte meist auf Missverständniss zurückzuführen ist. Uebrigens kann und soll im Folgenden auf eine kritische, metrische und litterär-geschichtliche Untersuchung nicht eingegangen, noch viel weniger eine Concordanz der Sprüche nach anderen Ueberlieferungen gegeben werden, sondern es genüge einen lesbaren Text mit dem knappsten Variantenapparate vorzulegen.

Τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἀποφθεγμάτων.

*Κλεόβουλος ἐκ τῶν ἑπτὰ ῥηθέντων σοφῶν
 Αἰνιδίος ὑπῆρχε τῷ γένει, πρὸς τὸν βίον
 εἰπὼν ἄριστα ταῦτα νοουθειήματα·
 Θεὸν φοβεῖσθαι πᾶσιν ἡμῖν συμφέρει,
 καὶ τοὺς καλῶς θρέψαντας αἰδεῖσθαι γονεῖς.
 Ἔχειν δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν εὐφημον πρέπει·
 βλασφημία γὰρ εἰς ἀτιμίαν ῥέπει,
 εὐφημία δὲ κτᾶται τὴν εὐτιμίαν.*

5

Οἰκεῖον εἶναι τῆς ἀρετῆς τὸν ἄνδρα δεῖ,
 τῆς δὲ κακοήθους ἀλλότριον πανουργίας· 10
 Δόξαν φυλάσσειν, ἀδικίαν μισεῖν πάνυ.
 Συμβουλίαν ἀγαθὴν ἅπασι προσφέρειν·
 προτρεπτικὴ γὰρ εἰς κακὸν γνώμη τινῶν
 ἀνείλε πολλοὺς, γενομένη χεῖρων ξίφους.
 Δύειν μὲν ἔχθραν καὶ πρέπει καὶ συμφέρει, 15
 δεσμεῖν δὲ φιλίαν ἐστὶ χρησιμώτατον.
 Οὐ χρὴ κολάζειν παρὰ νότον τοὺς οἰκέτας·
 παροινίας γὰρ ἐστὶ τοῦτο σύμβολον.
 Τοὺς φιλομαθεῖν θέλοντας εὐφῆμει νέους,
 τοὺς ἀμαθίαν ποθοῦντας εὐτόνωσ ψέγε· 20
 κακουργίας γὰρ ἀμαθία μήτηρ ἔφν.
 Ἐκ τῶν ὁμοίων δεῖ γαμεῖν τοὺς σώφρονας·
 πένης γὰρ εἴ τις πλούσιον κατὰ λέχος,
 τοὺς συγγενεῖς δοκοῦντας ἔσχε δεσπότης.
 Τοῖς τοὺς πέλας σκώπτουσι μὴ ἴπιχλευάσεις· 25
 ὁ γὰρ γελῶν ἐπὶ τινὶ βλασφημομένῳ
 ὁμοῖος εἶναι τῷ λέγοντι φαίνεται,
 ἀμφοτέρω δ' ἔστι ταῦτα μίσους ἄξια.
 Πλουτῶν παραιτοῦ τὸν ὑπερήφανον λόγον,
 πίθου δὲ πενίας εὐτυχῶν συμπτώματα· 30
 ἔνδεια γὰρ τρυγεῖσα τρύχει βραχύτερον.
 Μὴ φιλοφρόνει γυναικὶ μηδὲ μὴν μάχου
 τινῶν παρόντων· τὰ γὰρ ἀκαίρως γενόμενα
 τούτων ἀφροσύνην καὶ μανίαν ἔχειν δοκεῖ.
 Παίδευε παῖδας τοῦτο γινώσκων, ὅτι 35
 ὅσῳ διαφέρειν κρίνεται θνητοῦ θεός,

10 κακοηθοῦς Cod. 11 φυλάζειν 14 χειρ- 15 συμφαίρει man. 1 16 χρησι-
 μώτατον man. 1 20 τοὺς m. 1, τοῖς m. 2 ἐθέλουσιν m. 1, οντας m. 2 über-
 geschrieben. 20 ἀμάθειαν 21 ἀμάθεια 29 πλοῦτον m. 1 30 δὲ τὰ πενίας
 (εὐτυχῶν mit Accus. spätgriech. = τυχῶν mit Gen.; πείθεσθαι τι sich
 in etwas fügen) 31 τρυγεῖ 33 τὰ παρακαίρως 34 καὶ Brunco, fehlt
 im cod. 36 ὅσα

κρείττων τοσούτω τῶν ἀπαιδευτῶν σοφός.
 Φιληκόους δεῖ τυγχάνειν τοὺς σώφρονας
 καὶ μὴ πολυλάλους· τὸ γὰρ χρηστὸν πάνυ
 εἴωθεν ἐνίοις εἰς κατάγνωσιν φέρειν.

40

Σόλωνος.

Σόλων μὲν νομοθέτης ἐγεννήθη μέγας,
 τῶν ἑπτὰ δὲ σοφῶν ὥσπερ εἰς μὲν τυγχάνων
 ἀειθαλεῖς ἤλεγξε τοιούτους λόγους·

Τινὰς προπέμπειν τῶν γλυκειῶν ἡδονᾶς·
 πικρὸν γὰρ εἰώθασι τέλος προσφέρειν.

45

Κριτῆς δὲ γίνου μηδέποτε· καὶ γὰρ φίλων
 ληφθεῖς τις ἐχθρὸς τοῦ δικαστοῦ γίνεται.

Τὴν ἀγαθότητα συμφυλάσσωσιν τοῦ τρόπου
 πιστότερον ὄρκου τὸν λόγον σοῦ δείκνυε,

ποιῶν ἂν χηρῆς ταῦτα μὴ μέλλον ποιεῖ.
 τὸ γὰρ βραδυνθὲν ἐνίοτ' ἀτέλεστον μένει.

50

Μὴ ταχὺ φίλους κτῶ, κάτεχε δ' οὐδ' ἂν δοκιμάσῃς·
 βιωτικῶν γὰρ μεταβολῶν μυστηρίων

ἕκαστος αὐτῶν καὶ στυγεῖσθαι προσδοκῶν
 ὅταν ἀποβληθῇ, δεινὸς ἐχθρὸς γίνεται.

55

Ἰσχύι μεγίστη χρῆσαι πρὸς τοὺς πολεμίους,
 ὅταν πρὸς οἰκείους δὲ περὶ τινὸς λέγῃς,
 ὄπλον μεῖζον ἔχε τῆς βίας τὴν ἐντροπήν.

Ἄπασι συμβούλευε μὴ τὰ προσφιλῆ,
 ἀλλὰ τὰ πρέποντα, καὶ κριθῆσθαι νοῦν ἔχων.

60

Σπούδαζε φεύγειν κατοθελεῖς ὀμιλίας
 καὶ τῶν λόγων σφραγίδα τὴν σιγὴν ἔχε.

Ἐὰν μὴ καλῶς εἰδῆς τι, φανερῶς μὴ λάλει·
 μὴ γενομένου γὰρ ὃν προείρηκας λόγον,

40 ἐς m. 1 41 νομοθέτης μὲν 43 ἀεὶ θέλεις ἐλέγξαι 44 λυκίων 46 φίλων
 Brunco, fehlt im cod. 51 ἐνίοτε 52 δοκιμάσεις 1 man. 53 τῶν βιωτικῶν
 56 ἰσχύει; χρῆσον (?) man. 1 57 λέγεις 58 μεῖζων 61 κατὰ θέλεις. Vgl.
 V. 181 63 ἐὰν] viell. ἦν oder ἂν 64 οὐ man. 1.

οὐδ' ἂν σαφῶς λέγῃς τι, πιστεύσουσι σοι.	65
Τοῖς οἰκέταις σου πάρεχε σαντὸν ἥπιον, ἵνα σε φιλῶσι πάντες εὐνοῶσι τε·	
τὸ γὰρ φροβεῖσθαι μῖσος ἐμποιεῖ πικρὸν, ἐκ τοῦ δὲ μίσους γίνεται κακουργία.	
Κακὸν θεωρήσας τι μηδενὶ φράσης, μήποτ' ἀπελέγχειν τοὺς δεδρακότας κριθῆς·	70
εἴτ' ἐξ ἐκείνων τὴν ἀμοιβὴν ἀπολαβεῖν οὔτε πρέπον ἀγαθοῖς οὔτε φευκτὸν τυγχάνει.	

Χείλωνος.

Χείλων Λακεδαιμόνιος ἐγεννήθη μέγας· τοῖς ἑπτὰ δὲ σοφοῖς ἐναριθμηθεῖς εὐλόγως ἐπέλειπε λαμπρὰ ταῦτα νοθεύματα·	75
Οἶνον παραιτοῦ πάμπολυν· τὸ γὰρ μέτρον ἄριστον αὐτοῦ, τὸ δὲ πιεῖν ὑπερμέτρως βλάπτει τὸ σῶμα πολλάκις καὶ τὴν ψυχὴν.	
Πίνων μετὰ φίλων πολλὰ λίαν μὴ λάλει· προσέλκεται γὰρ τινος παροιμία αἰεὶ, ἐκ τοῦ λαλεῖν δὲ πολλὰ λίαν παραλαλεῖν· ἐκάτερα δ' ἐστὶν ἀφροσύνης τεκμήρια.	80
Πρὸς τινὰς ἐὰν σχῆς διαφορὰς ἐλευθέρους, ὄλως ἀπειλεῖ μηδέν· ἰσότης γὰρ βίου.	85
μὴ κακολογήσῃς τὸ σύνολον τοὺς πλησίον· εἰς τὸ ψέγειν γὰρ πολὺ λίαν ἐστὶν λαλεῖν, ψόγος δὲ δόξης γίνεται καθαίρεσις.	
Βράδιον μὲν ἐπὶ τὰ δεῖπνα τῶν φίλων ἔθι, ταχέως δ' ὅταν αὐτοῖς τι σύμβαινον μάθῃς.	90
σπουδῆς γὰρ οὐ χηρῆζουσιν εἰς εὐωχίαν.	

65 πιστεύσωσιν 67 φιλοῦσι 73 οὐ πρ. ἀγ. οὐδὲ Vgl. V. 144. 74 Χείλων ὁ Λακ. 75 ἀριθμηθεῖς 76 ἐπέλειπε 81 παροιμία τινός αἰεὶ 82 δὲ λαλεῖν 84 σχεις man. 1 85 ἀπειλή ἰσότης 86 πλησίον 87 ἐστὶ 89 μὲν fehlt.

- ὅταν δὲ συμβαίῃ τι, χηρῶσι τάχος
 τοῦ καὶ βοηθεῖν καὶ συνεργεῖν δυναμένου.
 εἶναι μακαρίους τοὺς τελευτῶντας λέγε·
 τὸ ζῆν γὰρ ἡμῖν ἐστὶ βασανηρὸν πάντῃ,
 ἔχει τε λύπας πλείονας τῆς τέρψεως,
 τοῦ τε θανάτου τὸ σπέρμα μακαριώτερον
 ἐστίν, ὅτε πάσης ὀδύνης ἐκτὸς γίνεται.
 Πρόκρινε κέρδους τοῦ πονηροῦ ζημίαν·
 λυπεῖ γὰρ ἡμῖν ζημία βραχὺν χρόνον,
 κακὸν δὲ κέρδος ὄλον ἀναιρεῖ τὸν βίον.
 Τοῖς δυστυχοῦσιν ἐπιγελᾶν οὐ χρεὶ τινάς·
 στρεπτά γὰρ ὑπάρχει τῆς τύχης τὰ δόγματα,
 πολλοὺς τε χλευάσαντας ἐτέρων συμφοραῖ
 εὐθὺς ἐποίησαν καταγελασθῆναι τινῶν
 ἀντιστρόφως λυποῦσαι πολλοὺς πταίσματι.
 Πάντα περιέρχον ἄνδρα καὶ φιλοπράγμονα
 σπούδαζε φεύγειν· τὰ γὰρ ἑαυτοῦ καταλιπὼν
 λύπης τε πολλὰ καὶ μερίμνης ἄξια
 ἐκεῖνος εἰς ἀλλότρια περιπίπτει κακά,
 θέλων ἐλέγχειν ἀτυχίαν σιγωμένην·
 τὸν οὖν τοιοῦτον, ὡς ἔφην, φεύγειν σὲ χρεὶ,
 ἔλεγχον ἐχθρὸν ἔχοντα δυσσεβημάτων.
 Ὅταν φθονεῖσθαι προσδοκήσῃς ὑπὸ τινῶν,
 μείζων γενέσθαι τοῦ καθαιρόντος δόκει
 σκοπῶ μεγίστῳ χρώμενος· τὸν γὰρ φθόνον
 φθόνος καθαίρει, τοῦτο τὴν τύχην ἔχει.
 Οὐδὲν φθονεῖται μικρὸν, ἀλλ' ὅταν μέγα

93 δυναμένον 96 τε fehlt, πλείονας 97 μακαριώτερον 98 γίνεται ἐκτός,
 doch α und β als Zeichen der Umstellung darüber. 99 προκρίνας
 man. 1 102 viell. besser τινά 104 συμφορὰς 105 ἐποίησεν und πρὸς
 τινῶν 107 πάντα] Stobaeus τὸν τὰ ἀλλότρια περιεργαζόμενον μίσει.
 φιλοπράγμονα] πολυπράγμονα? 108 καταλιπὼν 109 τε καὶ π. 112 φά-
 γειν 114 προσδοκήσας man. 1, προσδοκήσῃς man. 2 116 φθόνον man. 2,
 φόνον man. 1 117 τ. ταύτην τέχνην

λίαν γένηται, ὑπὸ τινῶν βασκαίνεται,
 πλὴν ὁ μεγαλόφρων Διὸς λαμπρὸς ἥλιος 120
 νέφει καλυφθεὶς ὑποβολῇ δυσανέμῳ
 σκιάζεται . . . οὐ μελαίνεται.

Πιττάκου.

Ὁ Πίττακος δὲ Λέσβιος μὲν ἦν γένει,
 ταῦτα δὲ κατέλιπε τῷ βίῳ συντάγματα·
 Μέλλον τι ποιεῖν μὴ προείπης μηδεμί·
 τὰ γὰρ τισιν ῥηθέντα καὶ μὴ γενόμενα 125
 εἶωθε πλεῖστον καταγέλωτα προσφέρειν.

Εἴ τις σε δοκιμάσει παραθήκης ἄξιον
 καὶ δῶ φουλαχθῆναι τι, τὴν πίστιν λαβὼν
 ἀνταπόδος αὐτῷ, μὴ κατάσχης τὸ σύνολον·
 κέρδος γὰρ ἄδικον ὀλίγον εὐφραίνει χρόνον. 130
 Τὸ μέλλον ὡς ἄδηλον αἰὲ προσδόκα·

οὐκ ἀσφαλία γὰρ προσφέρει τὰς ἐκβάσεις.
 καὶ διαλογίζου μηδὲν εὖ εἰδὼς, ὅτι
 οὐκ ἔστ' ἐν ἡμῖν οὐδὲν, ἀλλ' ἐν τῇ τύχῃ. 135

Γῆ πιστόν ἐστι κτῆμα καὶ λίαν καλόν,
 ἄπιστον ἢ θάλασσα καὶ λίαν κακόν,
 ὅθεν γεωργεῖν, οὐ πλοῖζεσθαι θέλω.

[πίστευε τῇ γῇ καὶ μὴ τῇ θαλάσσῃ.]
 Τὸ κέρδος ἐστὶ τὸ κακὸν ἄπιστον πάνυ,
 καλὸν δὲ κέρδος τὸ μέτριον νομίζεται, 140
 καὶ κρεῖττόν ἐστι ζῆν ἀλύπως γενόμενον·

τὸ γὰρ κάκιστον κέρδος ἀγαθοῖς ἀνδράσι
 οὔτε πρέπον ἐστὶν οὔτε συμφέρον δοκεῖ·
 Φύλασσε πίστιν, τὰς ἀληθείας σέβου.

119 τοι' ὑπὸ 120 ὁ μεγαλόφρωνος; ὁ λαμπρὸς 122 δὲ fehlt 123 κατέ-
 λειπε 125 τισι 127 παρ. ἄξιον δοκιμάσει 129 κατάσχεις 132 ἀσφάλεια
 134 οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἀλλ' 138 Offenbar Glossem. 143 συμφέρον vgl.
 V. 73. 144 Der Vers steht im Cod. nach 141.

τάληθές ἀεὶ γὰρ εἰς ἔπαινον ἔρχεται. 145
 Τὸν δὲ κακοβούλωσ καταφρονοῦντα τοῦ Θεοῦ
 κακοῦργον εἶναί φημι καὶ δεινὸν πάνυ.
 ὁ μηδὲ σεβόμενος γὰρ αὐτὸν τὸν Θεὸν
 τίς ἂν γένοιτο πρὸς τὸν ἀνθρώπου βίον;

Βίαντος.

Βίας Πριηνεὺς ἦν μὲν ἄριστος φιλόσοφος, 150
 γνωμικὰ δὲ γράψας πᾶσι ταῦτα κατέλιπεν·
 Λαβίων ἔσοπιτρον ἔὰν καλὸν σαυτὸν βλέπῃς,
 ἔργα καλὰ ποίει, μὴ πανοῦργος τυγχάνων
 ἄρχῃ λέγεσθαι πρὸς τινῶν καλὸς κακός· ·
 ἔὰν δ' ἔχῃς τοῦ σώματος δυσμορφίαν, 155
 σπούδαζε διάγειν ἀγαθὸν ἐν δόξῃ βίον,
 ἵνα σε λέγωσιν οἱ πολῖται καὶ φίλοι
 τὸ σῶμα κοσμεῖν τῇ πόνων εὐμορφίᾳ
 Φρόνησιν ἀσκῶν ἄφροσι μὴ χρήσῃ φίλοις,
 ἐπεὶ κριθήσῃ καὶ σὺ παντελῶς ἄφρων· 160
 ὁμοίότης γὰρ τοῖς ὁμοίοις προστρέχει.
 Οὐ δεῖ λέγειν ἔπαινον εἰς ἀναξίους·
 ὁ γὰρ τὸ φραῦλον λίαν ὡς καλὸν λέγων
 ψα . . . ἐπαινεῖν τὸ πονηρὸν κρίνεται.
 Πικρῶς πέφυκεν ἐπὶ τέλους τοῖς χρωμένοις· 165
 τὸ γὰρ κακῶς κερδηθὲν ὄλλυται κακῶς.
 Ἔργα κακὰ πράξας ἄξιος μίσους ἔσῃ,
 νόει, τὸ λοιπὸν, τί ἄρα σοι ποιητέον.
 Ἐμφαινε πειθοῦς τὸν λόγον πληρέστατον,
 ἐν πλείοσιν τὰ τῆς ἀληθείας λέγων 170

145 γὰρ τὸ ἀληθές ἀεὶ εἰς, mit übergeschriebenen Umstellungszeichen β, α = ἀεὶ τὸ ἀληθές εἰς. ἔρχεσθαι 148 μὴ 149 ἀνθρώπινον 150 μὲν ἦν; oder μὲν zu tilgen. 151 κατέλειπον ? man. 1 152 ἔὰν] einsilbig, wie V. 63 βλέπεις 155 ἔὰν ἔχεις σώματος 158 κοσμεῖ 159 ἄφροσιν 160 καὶ οὐ 162 οὐδ' εἰ 163 τὸ] ὁ λίθον 164 Nach γα Lücke von 4 Buchstaben; ἐπαινεῖ 165 τοῖς χρ.] Hier scheint ein Vers ausgefallen zu sein. 166 κερδιθόν 169 πιθοῦς 170 πλείοσι.

πίστεις παρέξεις ὡς ἀληθῆς τυγχάνων·
οὐ κρίνεται γὰρ οὐδὲ μὴν πιστεύεται
τρόπων ὑπάρχειν ῥαδίαν ἐναλλαγῆν.

Θάλητος.

- Θαλῆς δὲ τῷ γένει μὲν ἦν Μιλήσιος,
πρὸς τὸν βίον δὲ γνωμικούς τούτους λόγους 175
ἔταξε πολλοὺς σωφρονίζειν δυναμένους·
Ἐὰν σύ καλὸς ὢν τυγχάνῃς τῷ σώματι,
σπούδαζε παρέχειν τὸν τρόπον βελτίονα,
τὸν νοῦν δὲ καλλώπιζε τῆς μορφῆς πλέον·
ἀμορφία γὰρ ἀγαθότητα κτωμένη 180
κρείσσων ὑπάρχει κακοφελοῦς εὐμορφίας.
Ἴσθι πρόθυμος πρὸς τὸ κολακεύειν γονεῖς·
ὅποια γὰρ σὺ τοὺς τεκόντας ἐργάσει,
ἐκ τῶν τέκνων τοιαῦτα προσδόκα παθεῖν.
Ἐὺ ἴσθι πᾶσαν ἐγγύην βλάβος φέρειν· 185
εἴ τις γὰρ ὑποτίθῃσι τὸν ἑαυτοῦ βίον,
ἑαυτὸν ἐχθρὸν ἔσχεν, ἵνα σώσῃ φίλον.
Βαρυτάτον ἐστὶν ἄχθος ἀπαιδευσία·
ἐκ τοῦ παθεῖν γὰρ καὶ μαθεῖν εἰώθαμεν·
τὴν ἀμαθίαν οἶν ὡς ἄνοιαν προσδόκα, 190
καὶ θηριώδεις τοὺς ἀπαιδευτούς δόκει.
ὁ γὰρ τὸ σωφρονίζειν ἀμελήσας μαθεῖν,
ἐκεῖνος οὐδ' ἄνθρωπος εἶναι μοι δοκεῖ.
Πειρῶ δὲ διδάσκειν πᾶν καλὸν καὶ μανθάνειν·
ἔσῃ γὰρ οὕτως πᾶσι τιμιώτατος· 195
ὁ μὴ διδάξαι γὰρ τι μῆτε μὴν μαθεῖν
βουλόμενος εἶναι φαίνεται πλήρης φθόνου.

172 οὔτε 173 τρόπον 174 δὲ fehlt im Cod. Μιλήτιος 175 τούτους τοὺς
λόγους 176 ἔταξεν 177 σύ fehlt τυγχάνεις 179 καλλώπιζε 183 σὺ] ον ?
187 σώσει 188 ἢ ἀπαιδευσία 190 ἀμαθείαν 193 μοι fehlt 195 ὄντως
ἄπαισι 196 τι fehlt.

- Ὅταν τι συμβῆ τῶν ἐν οἴκῳ πημάτων,
 κρύπτειν ἐκεῖνο συμφέρει καὶ μὴ λαλεῖν·
 ἐκ τοῦ λέγειν γὰρ πλείοσι φίλοις τόδε
 τὸ κακὸν ἄκρυπτον γίνεται καὶ πολλάκις
 γλευάζεται τὸ δεινὸν ἢ δακρύεται·
 πάντες γὰρ ἐπιχαίρουσι δυστυχήμασιν
 καὶ τοῖς καλῶς πράττουσιν ἐπιλυπούμενοι
 οἷα ἡδέως βλέπουσιν εὐτυχήματα. 200
- Πιστοὺς ἅπαντας μὴ νόμιζε τυγχάνειν,
 ἀλλὰ τινὰς εἶναι καὶ πανούργους προςδόκα·
 ὧν ὁ τρόπος ἀφανῆς ὧν ἐλέγχεται ποτε
 ἐκ τοῦ λέγειν τι καὶ κακοῦν, ὧν οὐ πρέπει
 πιστοὺς ἅπαντας τοὺς πονηροὺς τυγχάνειν. 205

Περίανδρος.

- Ὁ δὲ Περίανδρος ἦν γένει Κορίνθιος,
 σοφὸς δὲ λίαν ὥσπερ εἰς μὲν γενόμενος
 κατέλειπε λίαν λαμπρὰ ταῦτα δόγματα·
 Τὸ πᾶσιν ἀρέσκειν δυσχερὲς μὲν γίγνεται,
 δόξαν δὲ πλείστην προσκομίζει γενόμενον,
 τὸ προπετεὲς ἐπικίνδυνόν ἐστι παντελῶς,
 ὅτι κοῦφος . . . δίχα λογισμοῦ φαίνεται.
 Κέρδος πονηρὸν λησθὲν ἀντεξουσίως
 ἔψεξε δεινῶς τοῦ λαβόντος τὸν βίον.
 Τὰς ἡδονὰς μὲν ἴσθι θνητὰς τυγχάνειν,
 τιμὰς δὲ πάσας ἀθανάτους εἶναι δόκει·
 τέρπει γὰρ ἢ μὲν ἡδονὴ βραχὺν χρόνον.
 τιμὴ δ' αἰεὶ πέφυκε χρησίμη βροτοῖς.
 Ὅταν παρασχεῖν προφθέμενός τι τοῖς φίλοις

199 ἐκεῖνος 200 τόδε fehlt 203 συγκαίρουσιν τοῖς δυστυχοῦσιν 204 καὶ] οὐ 208 ποτε fehlt 209 καὶ κακοῦν] κακοῦσιν 210 πιστοὺς fehlt 211 δὲ fehlt 213 κατέλειπε 214 ἄρχειν 216 ἐπὶ κίνδυνον 217 Es scheint ein Substantiv wie τρόπος zu fehlen, obschon im Cod. kein Zeichen einer Lücke ist. 219 ἔψεξεν 224 τι] τὸ

εἴπης „ποιήσω“, τοῦτο ποίει συντόμως· 225
 ὁ γὰρ λέγων, τὸ δὲ παρασχεῖν μὴ θέλων
 ἔχει ἑαυτῷ δισσὰ πρὸς ὄνειδος κακά,
 τὸ ψεῦσμα πιστὸν, τὴν δ' ἀλήθειαν κενήν.
 Φίλων προσηγῶν τοὺς ἀπορρητοὺς λόγους
 περιῶ φυλάττειν· τὸ γὰρ ἀπλῶς εἰπεῖν τισὶν 230
 αὐτοῦ πανούργου δεῖγμα φαίνεται τρόπου.
 ὅσον γὰρ εἴπῃ τις ἂν ἀπόρρητον λόγον
 καὶ φητίσαι πρὸς πάντας ἀνέλικτον λόγον.
 τὲ δὺο γὰρ ἱκανῶς πλημμελεῖ τις εἰκότως
 καὶ λόγος ἄβουλος ἐξελεγχθεὶς καὶ φίλος. 235
 Φέρειν τὰ συμβαίνοντα γενναίως ἔχρη·
 ὁ γὰρ ὑπερόγκως ἐπὶ κακῷ λυπούμενος
 ἑαυτὸν ὀδυνᾷ περαίνων μηδέν·
 εἰ γὰρ κατὰ τύχην δεῖ παθεῖν, ὃ δεῖ παθεῖν,
 προσωφελῆσαι τί δύναται λύπη ποτέ; 240
 ὅταν τὸ δύνατον ἀδύνατον. ὃ μὴ γενόμενον,
 δισσὴ τελευτῇ ζημίαν ἐργάζεται,
 ψυχῆς ἄνοιαν καὶ μερισμὸν σώματος.

225 εἴπας 226 τόδε 227 ἔσχεν; πρὸς ὄν. δ. κ. 232 εἴπει 235 ἐλεγχθεὶς
 241 τὸν δ. γενόμενος.

Wenn man sich schliesslich fragt, was wohl den Verfasser, dessen Jamben nicht zu den schlechtesten gehören, könnte bewogen haben, die einfachsten Gedanken bis zur unerträglichsten Breite auszuweiten, so möchte man auf die Vermuthung kommen, die Sprüche seien in den Schulen zu metrischen Uebungen benützt worden, wie in ähnlicher Weise die Sentenzen des Publilius Syrus zu grammatikalischen Uebungen.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Sitzungsberichte der philosophisch-philologische und historische Klasse der Bayerischen Akademie der Wissenschaften München](#)

Jahr/Year: 1886

Band/Volume: [1886](#)

Autor(en)/Author(s): Wölfflin Eduard von

Artikel/Article: [Sprüche der sieben Weisen 287-298](#)